

**План за действие на Община Монтана в изпълнение
на Областната стратегия за приобщаване на българските граждани от
ромски произход
и други граждани в уязвимо социално положение,
живеещи в сходна на ромите ситуация за периода 2021-2023 г.**

Приет с Решение № 493/27.07.2021 год. на Общински съвет Монтана

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият план за действие на Община Монтана в изпълнение на Областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация (наричан по-долу План за действие), е неразделна част от Областната стратегия на област Монтана за интегриране на ромите (2021-2023 г.), създадена в изпълнение на Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030). Като рамков документ тя задава насоките за изпълнение на политиките за социално-икономическо приобщаване и участие на ромите. Планът за действие е съобразен с европейските интеграционни и приобщаващи политики и насоките, дадени в Съобщението на Европейската комисия до Европейския Парламент и Съвета от 7 октомври 2020 „Съюз на равенството: Стратегическа рамка на Европейския съюз (ЕС) за ромите за равенство, включване и участие“, както и анексите към него „Насоки за планиране и прилагане на националните ромски стратегически рамки“ и „Портфолио от показатели“. Той ще допринесе за изпълнението на Плана за действие на ЕС за борба с расизма (2021-2025) и Европейския стълб на социалните права (ЕССП), чиито план се фокусира върху три цели на равнище ЕС - заетостта, уменията и социалната закрила. Тези цели са в съответствие с Целите на Организацията на обединените нации (ООН) за устойчиво развитие до 2030 г. и определят общата амбиция за силна социална Европа.

Планът за действие е отражение на целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение и се прилага в рамките на общата стратегия за борба с бедността и изключването, и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи, живеещи в сходна на ромите ситуация. Той залага на съответствие и взаимно допълване между секторните политики, които целят насърчаване равнопоставеността, приобщаването и участието.

Планът за действие отчита ситуацията на ромската общност в община Монтана от социално-икономическа и демографска гледна точка. Той обхваща следните приоритети:

- образование и обучение;
- здравеопазване;
- жилищни условия;
- заетост;
- върховенство на закона и антидискриминация;
- култура и медии.

В отделните сектори са представени дейности на територията на община Монтана, целящи пълноценна интеграция на ромската общност в българското общество, намаляване на негативните ефекти от задълбочаването на бедността и социалното изключване, пред които са изправени все още редица граждани в уязвимо положение, включително и тези от ромската общност.

Настоящият план за действие се основава на водещите принципи на общинската политика за равноправно интегриране на българските граждани от ромски произход и други в уязвимо социално - икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Планът е отворен и подлежи на допълване и актуализиране.

II. АНАЛИЗ

1. Представителство на етноса

По данни на Националния статистически институт /НСИ/ от преброяването на населението и жилищния фонд от 2011 г. ромите остават третата по големина етническа група в България. Като роми са се самоопределили **325343** души или **4.9%** от българските граждани.

При *преброяването на населението и жилищния фонд от 2011 г.*, като роми в община Монтана са се определили **3764** български граждани, или приблизително **7%** от общото население. Приблизително толкова, **3526** са посочили като свой майчин език – ромския.

Наблюдава се тенденция част от хората, които реално принадлежат на общността и които околното население определя за „роми” или „цигани” да се самоопределят като българи, турци, румънци и др., което произтича от правото на преброяването лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава. Този факт обременява планирането и изпълнението на дейности, свързани с интеграцията на етноса, защото отразява значителни разлики от реалната ситуация в страната, в т.ч. в община Монтана. Поради тази причина настоящият план за действие на община Монтана е съобразен с рамката на Европейския съюз /ЕС/ за национални ромски стратегии и Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030). Под етнически „роми“ се има предвид както български граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и граждани в сходна ситуация, които околното население възприема като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне. Тук обаче трябва да поставим условие и да отбележим, че Планът на Община Монтана предлага разграничителен подход по отношение на общоетническата и специфична уязвимост на общността, а така също не изключва подкрепата срещу уязвимостта на лица от други етнически групи.

Поради липса на актуални статистически данни за община Монтана по етнически показатели и стремейки се да се постигане възможно най-обективен анализ на сегашната ситуация, е необходимо да приемем условно неофициални данни на неправителствени организации, партньори и работещи на терен експерти от общността, каквито са здравните медиатори и други общностни работници. През 2017 г. в рамките на проект „*Комплексен подход за ромско включване в община Монтана.*“ бе проведено картографиране на здравно-социалния статус на ромската общност в целевите населени места от община Монтана (**Монтана: кв. „Кошарник“, кв. „Огоста“, с. Габровница, с. Безденица, с. Вирове**). Данните от него не обхващат изцяло ромската общност в община Монтана, но могат да се приемат за представителни за цитираните населени места, поради обхвата на изследването - 916 домакинства, в които живеят общо **3194** души.

 Анкетирани домакинства - /ДОКЛАД - Анализ на резултатите от картографирането на ромски квартали в целевите населени места (Монтана: „Кошарник“, „Огоста“, с. Габровница, с. Безденица, с. Вирове, проф. Майя Грекова, 2017/

Монтана – кв. „Кошарник“	Монтана – кв. Огоста“	с. Габровница	с. Вирове	с. Безденица
477	226	177	11	25

По данни на *служба ГРАО* - Община Монтана, към средата на юни 2021 г. само в двата обособени района с компактно ромско население на гр. Монтана – кв. Огоста и кв. Кошарник, са регистрирани с настоящ адрес общо **3511 души**, в т. ч. и една малка част неромски жители, живеещи в кв. Кошарник. Очевидно е, че само в обособените ромски жилищни райони на гр. Монтана, етническите роми са почти колкото официално отчетените в цялата община от *Преброяването през 2011 г.* При това обстоятелство, неофициалните данни за значително по-голямо представителство на етноса в община Монтана на НПО, експерти в общността, медиатори и други теренни работници, добиват по-реална стойност.

За разлика от кв. Огоста, който е физически ограничен за разширяване, в кв. Кошарник се запазва тенденцията към разширяване. Една част от ромите, живеещи в селата около гр. Монтана, както и други, прииждащи от населени места в съседни общини, се заселват в квартала, търсейки препитание, което по-лесно може да им осигури областният град. Обикновено това са изпаднали в бедност и отчаяние домакинства, които често местните роми определят като „пришълци“. Отношението на местната ромска общност към тях е разграничително и пренебрежително.

2. Актуално състояние

В изтеклия програмен период Община Монтана следваше основната рамка на Националния план по Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (НСРБИР) - мерки, препоръки и насоки, отчитайки местната специфика на проблемите, потребностите и интервенцията.

Според проучване на Агенцията за основните права (FRA) на Европейския съюз EU-MIDIS II през 2016 г. **80 %** от ромското население в девет държави-членки на ЕС с най-голямо ромско население, вкл. България, живее под **прага на бедността** в страната. Високите стойности по този ключов показател се потвърждават и от анализа по напредъка и изпълнението на НСРБИР за изминалия програмен период. В община Монтана факторът „бедност“ по отношение на ромското население не е изключение от отчетените резултати на европейско и национално ниво.

Бедността е както резултат, така и фактор за отпадане от сферите на образованието, здравеопазването и заетостта. Тя води до капсулиране и затваряне, които пък от своя страна стартират процесите на маргинализация на семействата, изпаднали в тежка бедност. Липсата на постоянни доходи и несигурният начин на живот пък силно ограничават възможността на рисковите маргинализирани семейства да преодолеят тежкото си състояние. Процесът на маргинализация, породен от трайна бедност на територията на община Монтана, присъства по-осезаемо в кв. Кошарник. Поради обезлюдяването на селата и липсата на възможности за препитание в тях, от изпадане в маргинализация са застрашени и малкото останали им жители. Според данни на *НСИ и преброяването през 2011 г.* в селата все още **живеят 36 %** от общото население на община Монтана.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ - Монтана, към 30.4.2021 г., само **258** роми са регистрирани като безработни. Според *ДОКЛАД - Анализ на резултатите от картографирането на ромски квартали в Монтана* и приложената по-долу таблица, делът на нерегистрираните безработни е **689** души. Тук трябва да отбележим, че данните се отнасят за различни времеви периоди, но е видно, че е налице скрита или

неотчетена безработица за етноса. Това се дължи на факти, свързани с размитата идентичност на етноса, както и на липса на мотивация за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“. За съжаление, най-бедните и маргинализирани семейства не са регистрирани официално, въпреки че не разполагат с постоянна заетост. Тези най-рискови групи в последствие отпадат от системата на социалното подпомагане, както и от системата на здравеопазването. Макар и официално статистически неотчетени, неразбираеми остават въпроси като: **„Защо феноменът „скрита или неотчетена безработица“ остава незасегнат в документи и анализи на страната и как ефективно може да се планира и изпълнява интервенция в уязвими групи, когато те не са обхванати от ключово отговорни за закрилата и подкрепата им институции.“**

 работещи - регистрирани безработни - нерегистрирани безработни - /ДОКЛАД - Анализ на резултатите от картографирането на ромски квартали в целевите населени места (Монтана: „Кошарник“, „Огоста“, с. Габровница, с. Безденица, с. Вирове, проф. Майя Грекова, 2017/

квартали занятие	Общо		Кв. „Кошарник“		Кв. „Огоста“		С. Габровница		С. Вирове и с. Безденица	
	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%
Работещ/а	674	21.1	380	21.1	123	20.0	155	27.2	16	7.7
Регистриран безработен	285	8.9	88	4.9	40	6.5	115	20.2	42	20.2
Нерегистриран безработен	689	21.6	462	25.7	152	24.7	38	6.7	37	17.8
		51.6		51.7		51.2		53.1		45.7

Силно вариращото икономическо състояние в териториален аспект на страната, поражда огромни разлики в равнището на безработица, като например: **2.3%** в Югозападния район до **10.8%** в Северозападния район /Данни на Националния статистически институт за 2019г./ Тези обстоятелства поставят община Монтана пред по-сериозно предизвикателство спрямо общини в икономически по-развитите региони. Като прибавим към това, че в област Монтана ромската общност е с най-високо представителство спрямо останалото население – **12,7%** /по данни на Националния статистически институт, от преброяването на населението и жилищния фонд от 2011 г/, логично е да приемем, че тук безработните роми изпитват по-голяма трудност при намирането на работа.

Мерките, които предприема Община Монтана по отношение на стимулиране на икономически неактивните граждани, както и осигуряване на заетост по различни програми не успяват да постигнат значителен и траен напредък за намаляване на безработицата. Необходима е Национална политика по отношение на подпомагане на икономически по-изостаналите региони в страната, достъпна и целенасочена подкрепа

за стартиране и развитие на дребен и среден бизнес по мерките за европейско финансиране.

Здравен статус на ромската общност в община Монтана: Някои от показателите, които оформят здравния статус на ромската общност са повишена детска смъртност, по-ниска средна продължителност на живот, висок дял на хронични заболявания, висок процент на инфекциозни и паразитни заболявания.

По данни от Преброяването през 2011 г., само **2,7 %** от ромите в община Монтана са на възраст 70 и повече години – **105 души**. По данни от „ДОКЛАД - Анализ на резултатите от картографирането на ромски квартали в целевите населени места (Монтана: „Кошарник“, „Огоста“, с. Габровница, с. Безденица, с. Вирове, проф. Майя Грекова, 2017/“, **230** души са посочили като занимание - „пенсионер по болест“, което обуславя много висок процент на хората с увреждания в общността – **7,2 %** от общо обхванатите 3194 души, а **828** или около **26 %** от хората не са здравноосигурени.

Макар и с тенденция към намаляване, все още са налице ранни бракове и съжителства, както и други негативни фактори по отношение на семейното планиране и профилактиката на майчиното и детското здраве.

Причините за уязвимост на местно ниво са национално представителни за етноса – голям процент здравнонеосигурени, отдалеченост от здравните институции, труднообхватна и инцидентно провеждаща се профилактична дейност. Допълнителни социални фактори са бедност, лоши битови условия, наличие на вредни практики и липса на здравни навици.

Отчитайки причините за ниския здравен статус на ромската общност и последиците от тях, в последните години в община Монтана се наблюдава положителна тенденция в посока повишаването му. По програма ЗОВ през 2018 г. бе изграден здравен център в кв. Кошарник, в с. Габровница бе реновирана сграда и приспособена за здравен център. По същата програма се утвърди позицията и ролята на здравните медиатори, които към момента са петима на брой. В община Монтана няма деца без личен лекар, включително и от най-маргинализираните семейства. Подобрява се имунизационният обхват със задължителни ваксини по имунизационния календар на РБългария по отношение на труднообхватните подлежащи. В периода 2018-2020 г. в двата ромски квартала „Огоста“ и „Кошарник“ и с. Габровница, където е най-голяма концентрацията на роми в община Монтана, със съдействието на различни партньорски организации са проведени редица кампании на здравна тематика.

Постигнатото се дължи на целенасочената работа с уязвимите групи за промяна на негативни тенденции, практики и нагласи в сферата на здравеопазването.

Във времето на най-тежките пандемични месеци на COVID-19, Община Монтана следваше обективен и целенасочен подход за запазване здравето на всички граждани, без да има различно рестриктивно отношение към ромската общност, недопускайки дискриминативни подбуди. Ромските квартали на града не бяха затворени. Това запази възможността на жителите, в т.ч. на най-уязвимите да преодолеят по-безболезнено пандемията. Не така добре стои въпросът по отношение на обхвата с препоръчителни ваксини, в т.ч. ваксините за превенция на COVID-19. Налице е силно недоверие в ромската общност и много нисък обхват. Това поражда сериозно предизвикателство в община Монтана за

изработване на мерки и дейности за популяризиране на националните имунизационни, превантивни и профилактични кампании, особено в условията на глобални заплахи за общественото и регионално здраве на населението.

Образователен статус на ромската общност в община Монтана: При *преброяването през 2011 г.*, ромите в община Монтана на 7 и повече години са **3185** души. От тях едва **37** души са със завършено висше образование. **528** души са със средно образование. Преобладават завършилите основно образование – **1309**, а ромите с начално образование са **720** души. Този образователен статус на общността логично обуславя по-ниска конкурентна способност на пазара на труда, без да се имат предвид други фактори. Икономиката в общината има нужда преди всичко от средни специалисти, а делът им сред ромите очевидно е твърде нисък. Това е предпоставка част от тях /неграмотни и нискообразовани/ да търсят препитание като неквалифицирани или нискоквалифицирани работници извън страната.

Достъп на ромите до образование: В община Монтана е осигурена база, която покрива нуждите от детски градини и училища. В кв. „Кошарник“ на гр. Монтана в рамките на програма ЗОВ през 2018 г. бе построена модерна нова сграда за детска градина.

За всички деца в задължителна предучилищна възраст и за всички ученици, както от отдалечения квартал Кошарник, така и от всички населени места от общината, в които няма детски градини и училища е осигурен безплатен транспорт. По този начин всички деца и ученици, в т. ч. и от уязвими групи получават достъп до образование.

Подлежащите на задължително предучилищно образование от уязвими групи са записани и все по-редовно посещават детска градина. Затова допринасят промените в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Монтана, чрез които се подпомагат пълно или частично родителите на деца в задължителна предучилищна възраст при заплащането на дейностите по хранене на децата и една от дейностите, включена по проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“, чрез която се заплаща таксата на децата за посещение на детска градина.

В сегрегираните ромски училища качеството на образованието е по-ниско, въпреки че еднакво се прилагат и изпълняват националните стандарти и учебните програми. Не всички ученици от уязвимите групи се възползват от безплатния транспорт, отсъстват по неуважителни причини, което често води до отпадането им от училище. Въпреки усилията на педагогическите специалисти и образователните медиатори, недостатъчната заинтересованост от страна на родителите и липсата на контрол са основен фактор за това негативно явление. През учебната 2020/2021 г. обучението в електронна среда доведе допълнително до още по-голям брой отпаднали ученици.

При *преброяването от 2011 г.* **3526** души в община Монтана са посочили като свой майчин език – ромския. Запазва се висок делът на младите възрастови групи, които са определили ромския като майчин език: 0-9 г. - **731**; 10-19 г. - **570**. От тези данни е видно, че голяма част от децата и учениците изпитват трудност в овладяването на българския език, който остава втори и се усвоява и доразвива впоследствие. Това обуславя нуждата от включването им в допълнителни занимания в детските градини и училищата за преодоляване на езиковата бариера при общуването на български.

Община Монтана изпълнява мерки за превенция на сегрегацията и за десегрегация в училищата. Шест училища в гр. Монтана са определени за приемни за учениците от кв. Кошарник. С цел по-успешната интеграция на учениците от уязвими групи и осъществяване на връзка семейство - училище, в осем от училищата в града са назначени медиатори/наставници. По различни национални програми и проекти за децата и учениците, които не владеят добре български език е осигурено допълнително обучение, осигурени са учебни пособия и материали, в т. ч. за част от тях - таблети за обучението им от разстояние в електронна среда. Въпреки мерките, предприети на училищно, общинско и национално ниво все още са налице фактори и процеси, които затрудняват ефективното преодоляване на първичната и вторична сегрегация в сферата на образованието.

Както бе споменато по-горе най-голям дял от ромите в община Монтана са със завършено основно образование. Само 37 души са с висше образование, което показва, че образованието все още не е сред приоритетите на хората от ромската общност.

Жилища: По отношение на жилищата най-сериозно предизвикателство пред Община Монтана остава незаконното строителство. Пространствената обособеност на ромската общност е най-силно проявена в кв. Кошарник на гр. Монтана. Там остава и най-сериозен проблемът с незаконното строителство, което от своя страна води до необходимост от изграждане и поддържане на инфраструктурата и предоставянето на услуги. От друга страна, социалната изолация неминуемо поражда гетоизация. Една от възможностите за намаляване и преустановяване на незаконното строителство е премахването му и извеждане на живеещите в осигурени алтернативни жилища, а друга е търсенето на възможности за озаконяване на жилища по план и правила на общината.

Приетата на 12.03.2021 г. Препоръка на Съвета на Европейския съюз относно равенството, приобщаването и участието на ромите след 2020 г. посочва, че трябва да се обърне специално внимание на борбата с **дискриминацията** и нейното предотвратяване, включително чрез борба с антиромските нагласи, специфична форма на расизъм срещу ромите, която се корени в начина, по който обществото като цяло възприема и се отнася към тях, основаващ се на стереотипи и отрицателни нагласи, които понякога може да са неумишлени или несъзнателни. В тази връзка може да се отчете, че сред обществото в община Монтана не се наблюдават дискриминационни нагласи и липса на нетърпимост между етносите, няма прояви на език на омразата. За последните три години няма подадени жалби за дискриминативно отношение от граждани, живеещи на територията на община Монтана.

3. Причини за нерешените проблеми и препоръки

Въпреки усилията, които са положени през изтеклия програмен период на НСРБИР, положението на уязвимата част от ромската общност продължава да бъде неблагоприятно. Като фактори за бедност, неграмотност и отпадане от образование, нисък здравен статус, висок дял на здравнонеосигурените и лоши битови условия могат да се посочат както стереотипите и традициите, така и наличието на случаи на изключване на ромската общност от обществения живот на страната. Последици от процеса на изключване са изолацията, сегрегацията и маргинализацията на част от ромската общност.

Процесите за промяна на стереотипа, десегрегацията и интеграцията са трудни и продължителни. Освен държавната и общинската политика, насочена към извеждане на уязвимите групи от тежкото положение, в което се намират, отразена в множество документи – стратегии, планове, програми, е необходимо желание и полагане на усилия от двете страни, участващи в процеса на интеграция. Постигането на тази нелека задача може да се осъществи чрез целенасочени дейности във всяка от сферите на общественния живот. На първо място това е образованието, чрез което впоследствие хората от уязвимите групи могат да излязат от спиралата на бедността, чрез успешното им реализиране на пазара на труда.

В настоящия план са посочени цели и мерки, осъществяването, на които са предпоставка за подобряване жизнения статус на хората от уязвимите групи на територията на община Монтана.

III. ПРИОРИТЕТИ

ПРИОРИТЕТ „ОБРАЗОВАНИЕ“

Оперативна цел: Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми.

Цел 1. Повишаване на обхвата на децата и учениците в предучилищното и училищното образование и намаляване на дела на отпадналите и преждевременно напусналите училище								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
1.1.	Повишаване на обхвата на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст по механизма за обхват	Текущ	2021 - 2023 г.	Детски градини, училища, РУО, Община	Бюджет на образователните институции и Национални програми	Брой посещения на адрес на деца и ученици в риск от отпадане и/или необхванати в образователната система	на 11 деца на 617 ученици	30 деца 800 ученици
1.2.	Осигуряване на приобщаваща среда за деца, които не владеят добре български език, в предучилищна възраст	Текущ	2021-2023 г.	Детски градини, РУО	Средства по ОП НОИР	Брой деца от уязвими групи, които не владеят добре български език, включени в	134 деца	180 деца

	чрез осъществяването на допълнителни модули по български език					модули за допълнително обучение		
1.3.	Осигуряване на допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху изучаването на български език за ученици, за които българският език не е майчин и които не владеят добре български език за преодоляване на обучителните затруднения, вкл. и за преодоляване на последиците от Covid кризата	Текущ	2021 - 2023 г.	Училища, РУО	Средства по национални програми; Средства по ОП НОИР	Брой ученици от уязвими групи, включени в допълнително обучение	245 ученици	360 ученици
1.4.	Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за прилагане на диференциран подход при обучението на учениците, които имат пропуски или срещат затруднения при овладяването на учебното съдържание чрез използване на Инструментариум за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система	Текущ	2021 - 2023 г.	Училища	Средства по ОП НОИР	Брой педагогически специалисти, преминали обучение за прилагане на Инструментариум за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система	13	20

	и за диференциран подход при определяне на потребностите им от предоставяне на индивидуална подкрепа							
1.5.	Реализиране на дейности за образователна интеграция на деца и ученици от етническите общности в уязвимо положение чрез осигуряване на ефективен процес на обхват, включване и реинтеграция в образователната система	Текущ	2021 - 2023 г.	Община, РУО, училища, детски градини, ЦПЛР	Общински бюджет, бюджет на училищата и на ЦПЛР	1. Брой обхванати деца в детски градини, в които се изпълняват мерки за по-пълно обхващане и задържане на деца между 3- и 6/7-годишна възраст от уязвими групи в образователната система 2. Брой деца и ученици, реинтегрирани в образователната система 3. Брой ученици от етническите общности в социално уязвимо положение, подкрепени за продължаване на образованието им в гимназиален етап 4. Брой ученици от гимназиална	49 деца 7 деца 8 ученици 215 ученици 259 ученици	70 деца 10 деца 14 ученици 350 ученици 300 ученици

						степен, включени в дейности за информиране, мотивиране и подготовка за продължаване на образованието си във висши училища 5. Брой ученици от уязвими групи, завършили средно образование и кандидатствали във висши училища 6. Брой ученици от уязвими групи, приети във висши училища	Неприложимо Неприложимо	10 5
1.6.	Осъществяване на психологическа и социална подкрепа на деца и ученици от уязвими групи, включително роми чрез назначаване на образователни медиатори, наставници, помощник на учителя и др.	Текущ	2021 - 2023 г.	Детски градини, училища	Средства по ОП НОИР, целеви средства, бюджетни средства	Брой назначени образователни медиатори, наставници, помощник на учителя и др. в системата на предучилищното и училищното образование	8	2

Цел 2. Повишаване компетентностите на педагогическите специалисти и на непедагогическия персонал за работа в мултикултурна среда и за преодоляване на стереотипи и дискриминационни нагласи

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
2.1.	Преодоляване на дискриминационните нагласи чрез провеждане на различни инициативи (екскурзии, отбелязване на дати от празничния календар, информационни кампании и други дейности)	Текущ	2021 - 2023 г.	Детски градини и училища	Бюджет на образователните институции	Брой проведени инициативи	11 инициативи с деца 201 с ученици	20 инициативи с деца 350 с ученици
2.2.	Реализиране на форми на взаимодействие между децата и учениците от различен етнически произход за утвърждаването на межкултурните ценности и многообразието в образователната среда с цел изграждане и възпитаване у подрастващите на социокултурен модел на поведение, основан на поведенчески модели за хуманизъм и толерантност	Текущ	2021 - 2023 г.	Детски градини, училища и ЦПЛР	Бюджет на детски градини, училища и на ЦПЛР	1. Брой занимания по интереси, насочени към усвояване на знания с елементи на гражданско образование и интеркултурно образование 2. Брой деца и ученици от различни етноси, включени в занимания по интереси и извънучилищни занимания	7 с деца 37 с ученици 33 деца 458 ученици	12 с деца 50 с ученици 50 деца 700 ученици
Цел 3. Насърчаване на образователните институции за формиране на подкрепяща образователна среда, междуучилищни дейности, създаване на партньорство с местните общности и гражданския сектор								

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
3.1.	Дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация	Предстои	2021 - 2023 г.	Училища, Община	Бюджет на училищата и на Общината	1.Брой деца и ученици, за които е осигурен безплатен транспорт в рамките на населеното им място 2.Брой деца и ученици, за които е осигурен безплатен транспорт от населени места, в които няма детска градина и/или училище 3. Брой деца в задължително предучилищно образование и ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация, и за които са осигурени учебни пособия и материали;	326 ученици 55 деца 462 ученици 107 ученици	600 ученици 100 деца 800 ученици 150 ученици
Цел 4. Провеждане на информационни кампании за ученици от уязвими групи за прием в специалности и професии, които дават перспектива за реализиране на пазара на труда								

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
4.1.	Провеждане на информационни кампании за ученици от уязвими групи за прием в защитени специалности и професии и такива с очакван недостиг на специалисти на пазара на труда	Текущ	2021 - 2023 г.	Училища и ЦПЛР	Бюджет на училища и ЦПЛР	Брой ученици, приети в VIII клас в защитени специалности и професии и такива с очакван недостиг на специалисти на пазара на труда	55 ученици	95 ученици

Цел 5. Системно взаимодействие с родителите за осъзнаване и осъществяване на техните отговорности за възпитанието, развитието, образованието и отглеждането на децата, както и за сътрудничество с детската градина/училището. Съвместна работа с образователни медиатори и други специалисти с отношение и влияние върху образователните постижения на децата и учениците

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
5.1.	Осъществяване на дейности за приобщаване на родители от уязвими групи към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца	Текущ	2021 - 2023 г.	Детски градини и училища	Средства от бюджета на образователните институции	Брой дейности за приобщаване на родители към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца	61 дейности с родители на деца 95 дейности с родители на ученици	100 дейности с родители на деца 100 дейности с родители на ученици

Цел 6. Подкрепа на образователни практики, иновативни идеи и дейности, насочени към трайно приобщаване и образователна интеграция, включително за повишаване на дигиталните умения

Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
-------	--------	------	----------------------	-------------------------	------------	-----------------	---

6.1.	Обучение на ученици, вкл. от уязвими групи, за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда	Текущ	2021 – 2023 г.	Училища РУО	ОП НОИР	Брой ученици, които изпитват затруднения при преминаване към обучение от разстояние в електронна среда	Неприложимо	50 ученици
6.2.	Обучение на педагогически специалисти за усъвършенстване на уменията им за преподаване/провеждане на занимания от разстояние в електронна среда	Текущ	2021 – 2023 г.	Училища РУО	ОП НОИР	Брой педагогически специалисти, които ще участват в обучения за подобряване на уменията им за работа с електронни образователни платформи и усъвършенстване на уменията им за преподаване от разстояние в електронна среда	Неприложимо	30
6.3.	Обучение на образователни медиатори за придобиване на умения за работа в електронна среда (в т.ч. образователни платформи, търсене на електронно съдържание и др.)	Текущ	2021- 2023 г.	Училища РУО	ОП НОИР	Брой образователни медиатори, които ще участват в обучения за придобиване на умения за работа в електронна среда	Неприложимо	4

Цел 7. Разширяване на възможностите за учене през целия живот, включително чрез неформално и информално образование; включване във форми за образование и обучение на лица, които не са завършили средно образование.

Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
7.1. Ограмотяване на възрастни от уязвими групи и/или участие в квалификационни курсове	текущ	2021-2023 г.	Училища и Дирекция „Бюро по труда”	ОП НОИР, училищен бюджет и бюджет на Дирекция „Бюро по труда”	Брой обучени лица	38	50

ПРИОРИТЕТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

Оперативна цел: Подобряване достъпа до услуги в областта на общественото здраве на територията на община Монтана, подобряване здравната култура и информираност на населението в обособените ромски райони с концентрация на бедност.

Цел 1: Подобряване обхвата на действащите програми по майчиното и детското здравеопазване в обособените уязвими зони и в отдалечени населени места на община Монтана с концентрация на бедност. Провеждане на информационни и мотивиращи дейности за повишаване знанията и уменията, осигуряващи правилно и здравословно ранното детско развитие.

	Мерки	Статус на мярката	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
1.1	Осъществяване на акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места от община Монтана с компактно ромско население.			МЗ, РЗИ, здравни медиатори, Община Монтана	Държавен бюджет, проекти	Брой осъществени акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население.	200	600

1.2	Издирване на деца без лични лекари от здравните медиатори и съдействие за обхващането им.			здравни медиатори, ОПЛ, РЗИ	Държавен бюджет, проекти	Брой необхванати деца от лични лекари	Не е приложимо	Не е приложимо
1.3.	Провеждане на планови и извънредни имунизации с мобилни екипи сред труднообхватни групи в населени места без действащи кабинети на ОПЛ или в обособени ромски райони с концентрация на бедност.			МЗ, РЗИ	Държавен бюджет, проекти	% обхванати с имунизации деца от мобилни екипи, спрямо общия брой на подлежащите от целевите групи.		Не по-малко от 70%
1.4	Провеждане на профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети			МЗ, РЗИ, здравни медиатори, Община Монтана	Държавен бюджет, проекти	Брой проведени профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети	150	450
1.5	Провеждане на скринингови изследвания с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза.			МЗ, РЗИ,	Държавен бюджет, проекти	Брой проведени мамографски прегледи с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза.	Не е приложимо	Не е приложимо
1.6	Своевременно обхващане в първи триместър на здравнонеосигурените бременни с АГ консултации и изследвания, популяризиране на Наредба № 26			Здравни медиатори, Община Монтана, РЗИ, АГ-специалисти	Проекти	% обхванати здравнонеосигурени бременни	Не по-малко от 50%	Не по-малко от 70%

1.7	Намаляване броя на ранните бременности и превенцията им сред концентрирано обособени маргинализирани семейства			РЗИ, здравни медиатори, НПО	Държавен бюджет, проекти		Не е приложимо	Не е приложимо
Цел 2: Подобряване достъпа до здравни услуги от обществено здравеопазване и профилактичната дейност на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост.								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
2.1.	Дейности по превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по анонимно и безплатно консултиране и изследване за ХИВ и сексуално предавани инфекции в КАБКИС и мобилни медицински кабинети.			МЗ, РЗИ, НПО	Държавен бюджет, проекти	Брой изследвани за ХИВ и сексуално предавани инфекции	100	300
2.2.	Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза.			МЗ, РЗИ, НПО	Държавен бюджет, проекти	Брой лица, обхванати със скрининг за риска от туберкулоза	150	450
2.3	Провеждане на прегледи за социално значими заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории.			МЗ, РЗИ, ЛЗ, здравни медиатори	Държавен бюджет, проекти	Брой проведени прегледи за социално значими заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории	200	600

2.4	Осъществяване на информационни кампании за предоставяне на нископрагови услуги с мобилни кабинети			МЗ, РЗИ, здравни медиатори	Държавен бюджет, проекти	Брой проведени кампании за предоставяне на нископрагови услуги с мобилни кабинети	1	3
2.5	Запазване и развиване дейността на здравните центрове в кв. Кошарник и с. Габровница, като възможност за провеждане на профилактични прегледи, изследвания, друга медицинска и превантивна дейност в близост до уязвимите групи			Община Монтана, здравни медиатори	Проекти	Действащи центрове	2	2

Цел 3: Намаляване стигмата и дискриминацията на хора от уязвими групи

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023г.
3.1	Провеждане на събития и дейности сред уязвимите групи в община Монтана за промяна на нагласи и намаляване стигмата в ромската общност за болести като туберкулоза, хепатит, ХИВ			Здравни медиатори, Община Монтана	Проекти	Брой проведени събития	1	3
3.2	Провеждане на кръгли маси и публични събития за подобряване на общуването, приемането			РЗИ, Областна администрация,	Проекти	Брой проведени събития	1	3

	и недопускането на дискриминация в системата на здравеопазването			Община Монтана, ЛЗ и ИМП, неформални гражданско активни групи в общността				
Цел 4: Повишаване на информираността в областта на общественото здраве, превенцията на заболявания, семейното планиране и репродуктивното здраве.								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023г.
4.1	Провеждане на здравни кампании и групови събития на теми, свързани с майчиното и детско здраве в обособени ромски райони от община Монтана с концентрация на бедност			РЗИ, здравни медиатори, община Монтана, НПО	Държавен бюджет, проекти	Брой проведени кампании или други масови събития	3	9
4.2	Повишаване информираността и доверието на уязвимите групи в системата на здравеопазването и предимствата да притежаваш здравни права			РЗИ, здравни медиатори, НПО	Държавен бюджет, проекти	Брой достигнати с послания здравнонеосигурени	100	300
4.3	Осъществяване на информационни кампании за превенция на социално значими и инфекциозни заболявания			МЗ, РЗИ, здравни медиатори, НПО	Държавен бюджет, проекти	Брой проведени кампании за предоставяне на нископрагови услуги с мобилни кабинети	1	3

Цел 5: Запазване концепцията за здравната медиация								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023г.
5.1	Запазване броя на назначените здравни медиатори към Община Монтана			Община Монтана	Държавен бюджет	Брой назначени здравни медиатори	5	5
5.2	Осигуряване на работни кабинети, осигуреност и логистика на здравните медиатори към Община Монтана			Община Монтана	Общински бюджет	Не е приложимо		
Цел 6: Развиване на местни неформални обединения от хора и доброволчество в обособени ромски райони от община Монтана с концентрация на бедност за осигуряване на представителство на уязвимите групи и възможности за взимане на самостоятелни решения.								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023г.
6.1	Развиване капацитета на неформалните обединения от хора, стимулиране на доброволчеството и гражданската инициативност			НПО, Община Монтана, Областна администрация	Проекти	Брой изпълнени инициативи на групите	2	6
6.2	Организиране на събития, кръгли маси, дискусии с участието на граждански активни хора от уязвимите групи			НПО, Община Монтана, Областна администрация	Проекти	Брой организирани събития	1	3

ПРИОРИТЕТ „ЗАЕТОСТ”

Оперативна цел: Създаване на условия за подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на зетите сред тях, намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване

Цел 1. Насърчаване на заетостта чрез мотивиране, професионално ориентиране и обучение на безработни лица								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност за 2020 г.	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г. ¹
1.1.	Осигуряване на заетост на роми, търсещи работа	Изпълнява се	2023	АЗ	ДБ	Регистрирани безработни лица, самоопределили се от ромската етническа група към 30.04.21г.	258 бр.	200 бр.
1.2	Професионално ориентиране	Изпълнява се	2023	АЗ	ДБ	Регистрирани безработни лица, самоопределили се от ромската група към 30.04.21г.	5 бр.	7 бр.
1.3	Организиране на обучение за придобиване на професионална квалификация и/или на ключова компетентност	Изпълнява се	2023	АЗ	ДБ и ОПРЧР 2021-2027 г.	Регистрирани безработни лица, самоопределили се от ромската етническа група към 30.04.21г.	5 бр.	10 бр.
Цел 2: Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност за 2020 г.	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.

¹ При удължаване на епидемичната обстановка и ограничителните мерки, целевите стойности подлежат на промяна.

2.1	Насърчаване на лица да се включат в обучение за стартиране и управление на собствен бизнес.	-	2023	A3	ДБ и ОПРЧР 2021-2027г.	Лица, възползвали се от възможностите за започване на самостоятелна стопанска дейност съгласно Закона за насърчаване на заетостта и операции по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г.	0 бр.	2 бр.
-----	---	---	------	----	------------------------	--	-------	-------

Цел 3: Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност за 2020 г.	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
3.1	Подкрепа за провеждане на инициативи и кампании с ромски организации на местно и национално ниво.	-		A3	ДБ и ОПРЧР 2021-2027г.	Срещи на представители на Дирекция „Бюро по труда“ и ромски организации по места	0 бр.	2 бр.

Цел 4: Осигуряване на заетост чрез стимулиране на работодателите да наемат на работа лица от ромски произход, вкл. чрез субсидирана заетост

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност за 2020 г.	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
4.1.	Насърчаване на заетостта на безработни,	Частично се изпълнява	2023	A3	ДБ и ОПРЧР 2021-2027 г.	Безработни лица, самоопределили се от	9	15

	самоопределили се като роми, чрез включване в програми и мерки по реда на Закона за насърчаване на заетостта, в рамките на Национален план за действие по заетостта и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027					ромската етническа група, започнали работа по Програма за заетост; Безработни лица, самоопределили се от ромската етническа група, започнали работа по Мерки за заетост; Безработни лица, самоопределили се от ромската етническа група, започнали работа по Проекти на ОП „РЧР”		
4.2.	Заетост на първичния пазар на труда (извън мерки и програми)	Изпълнява се	2023	АЗ	ДБ	Лица с осигурена заетост на първичния пазар на труда	40	60

Цел 5: Активиране на безработни в неравностойно положение на пазара на труда и икономически неактивни лица, чрез насърчаване на трудовото медиаторство и предоставяне на интегрирани услуги по заетост и социално подпомагане

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност за 2020 г.	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
5.1.	Активиране на икономически неактивни лица чрез ефективното им включване в реален работен процес.	Изпълнява се	2023	НПО – сдружение „ЗАКРИЛНИЦИ”	НПО	Брой младежи с интелектуални затруднения от Защитеното жилище в Монтана.	5 бр.	6 бр.

Цел 6: Подкрепа на заетостта в дейности, свързани с опазване на околната среда

	Мерки	Статус	Срок	Отговор- на институ- ция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
6.1	Обучение и насърчаване на заетостта в дейности по опазване на околната среда	Частично се изпълнява	2030	МТСП АЗ	ДБ и ОПРЧР 2021-2027 г.	Мярка по чл. 55д . от Закона за насърчаване на заетостта	0 бр.	3 бр.

ПРИОРИТЕТ „ЖИЛИШНИ УСЛОВИЯ“

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура и инфраструктура за публични услуги

Цел 1: Осигуряване на общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институ- ция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
1.1	Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими групи от населението на територията на ж.к. „Младост“, гр. Монтана	Изпълнява се	2020 - 2023	МРРБ Община Монтана	ОПРР 2014-2020	Население (брой лица), обхванато от проекти в рамките на стратегиите за интегрирано териториално развитие	70	1014697,10 лв.

Цел 2: Изграждане/реновиране на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023г.
2.1	Развитие на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги за уязвими групи – изграждане на центрове за настаняване от семеен тип за стари хора	Предстои	2023 - 2027 г.	Община Монтана	ОПРР 2021-2027	Брой на лицата, които използват нова или реновирана инфраструктура за интегрирани здравно-социални и социални услуги годишно	130	4 000 000 лв.
Цел 3: Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
3.1	Подкрепа при развитието на образователна, културна, спортна инфраструктура – ремонт на читалища	Изпълнява се	2021 г.	Община Монтана	Община Монтана	Брой на лицата, които използват нова или реновирана инфраструктура в сферата на образованието, културата и спорта	1800	350 000 лв.

ПРИОРИТЕТ „ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ“

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, защитата на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност.

Цел 1: Повишаване гаранциите за ефективна защита на правата на българските граждани в уязвимо социално положение, принадлежащи към различни етнически групи.								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност за 2019 г.	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
1.1	Провеждане на кампании за превенция на трафика на хора с цел „Трудова експлоатация“	Изпълнява се	ежегодно	Местна комисия за борба с трафика на хора	Национална комисия за борба с трафика на хора	Брой кампании с ученици за повишаване на осведомеността относно превенцията на трафика на хора с цел „Трудова експлоатация“ (вкл. представители на уязвимите групи, в т.ч роми)	Провежда се веднъж годишно	3
1.2	Превенция в училище на теми „Насилие“ и „Агресия“	Изпълнява се	Ежегодно	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни	Държавно делегирана дейност	Брой ученици, учители, психолози, родители.	100	300
1.3	Повишаване на ефективността на системата за социално подпомагане чрез повишаване на	Изпълнява се	2021	Външни обучители	Средства от бюджета на социалните услуги	Брой проведени обучения; Брой обучени социални работници	Проведени супервизии - всяко тримесечие	12

	квалификацията на социалните работници, включително и за работа в мултиетническа среда						Проведни обучения - два пъти годишно	6
--	--	--	--	--	--	--	--------------------------------------	---

Цел 2: Ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите за постигане на равенство, достойно съществуване и пълноценно участие в общественния живот.

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
2.1.	Дейности по предотвратяването и противодействието на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните	Изпълнява се	Ежегодно	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни	Държавно делегирана дейност	Брой работни срещи/събития за предотвратяване и противодействие на противообществените прояви	50	150

Цел 3: Преодоляване на културните бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
3.1.	Образователна програма „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури”	Текущ	2021 - 2023	Министерство на правосъдието	Проектна дейност	Брой проведени обучения. Постигане на очаквани резултати- формиране на правна култура, нов устойчив проактивен подход за повишаване разбирането и доверието на учениците към съдебната власт.	Провежда се 2 пъти годишно	6

Цел 4: Утвърждаване на толерантни междулически отношения чрез спорт								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
4.1	Утвърждаване на толерантни междулически отношения чрез спорт	Изпълнява се	постоянен	Община Монтана		Брой мероприятия Брой на участници	0	8 240
Цел 5 : Предприемане на целенасочени мерки и иновативни интегрирани услуги за повишаване на родителския капацитет в подкрепа на уязвимите семейства, подобряване на родителската грижа и за защита правата на децата								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
5.1	Повишаване на информираността на децата и техните семейства относно правата на детето, регламентирани в Конвенцията на ООН за правата на детето и Закона за закрила на детето и за съществуващите социални услуги за подкрепа в общността	Изпълнява се	2021 - 2023	Социални услуги, Дирекция „Социално подпомагане“, Здравни медиатори, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни	Бюджет на соц. услуги	Брой проведени беседи с представители на ромската общност, вкл. деца	30	100
5.2	Повишаване на информираността на децата и	Изпълнява се	2021 -	Социални услуги,	Бюджет на соц. услуги	Брой информационни кампании	-	12

	техните семейства относно съществуващи механизми за информиране и превенция на насилието сред и срещу деца.		2023	Дирекция „Социално подпомагане“, Здравни медиатори				
5.3	Информиране и консултиране на семейства	Изпълнява се	2021 - 2023	ЦОП, Здравни медиатори	Държавно-делегирана дейност	Брой консултации, брой промотиране	-	300
5.4	Мониторинг и контрол по спазване правата на детето в образователни институции, лечебни заведения, специализирани институции за деца и социални услуги, с цел недопускане на дискриминация и гарантиране правата на децата	Изпълнява се	2021 - 2023	Дирекция „Социално подпомагане“, Здравни медиатори		Брой извършени проверки в образователни институции, лечебни заведения и социални услуги	-	100

Цел 6 : Увеличаване на усилията в борбата с трафика на хора чрез ефективно прилагане на заложеното в документите на ООН, Съвета на Европа и ЕС, и използване на съществуващите в ЕС инструменти

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2023 г.
6.1	Провеждане на информационни обучителни дейности за рисковете от трафик на хора сред представители на уязвими ромски етнически общности	Изпълнява се	2021 - 2023	Местна комисия за борба с трафика на хора, Неправителствени организации	Бюджетни средства на институциите	Брой проведени обучения.	2	6

ПРИОРИТЕТ „КУЛТУРА“

Оперативна цел: Съхраняване и популяризиране на традиционната култура на ромската общност, насърчаване на творческото развитие на представители на общността, стимулиране на ромската общност за активно участие в обществения културен живот и насърчаване на межкултурния диалог

[illegible]

	традиционни ромски празници като Банго Васил, 8 април – Международен ден на ромите.		2023	читалища, детски градини, училища, неправителствени организации	читалищни субсидии, училищни бюджети, проекти на неправителствени организации			
4.	Популяризиране на ромската култура и на постиженията на ромски творци чрез медиите	Текущ	2021 - 2023	Общинско радио „Канал М”	Бюджет на Общинско радио „Канал М”	Брой журналистически материали.	0	15
5.	Подкрепа на обучението на талантиливи и изявени ромски деца за участие в извънкласни и извънучилищни форми в сферата на изкуствата и културата.	Текущ	2021 – 2023	Община Монтана	В рамките на бюджета на Община Монтана	Брой подкрепени деца	0	5

Списък на използваните съкращения

АГ	Акушеро-гинекологични
АЗ	Агенция по заетостта
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДБ	Държавен бюджет
ЗОВ	„Здраве и образование за всички”
ИМП	Индивидуални медицински практики
КАБКИС	Кабинет за анонимно и безплатно консултиране и изследване за СПИН
ЛЗ	Лечебни заведения
МЗ	Министерство на здравеопазването
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НПО	Неправителствени организации
ОПЛ	Общопрактикуващ лекар
ОП НОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж”

ОП РЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РУО	Регионални управления на образованието
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
EU-MIDIS II	Второ проучване на малцинствата и дискриминацията в Европейския съюз